

АНКЕТА О ОБРАЗОВАЊУ ОДРАСЛИХ

ПРАВНИ ОСНОВ

Истраживање се спроводи на основу Закона о званичној статистици („Службени гласник РС“, број 104/09) и Одлуке о Програму званичне статистике за период од 2016. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 55/15).

МЕТОДОЛОШКЕ ОСНОВЕ

Циљ статистичког истраживања

Анкетом о образовању одраслих прикупљају се подаци о учешћу одраслих у целоживотном учењу. Основни циљ овог истраживања је добијање података о учествовању и неучествовању одраслих у неком од облика образовања и обука и начинима на које одрасли стичу нова знања. Такође, Анкета треба да обезбеди податке о карактеристикама образовања/обука у којима учествују одрасли; њиховим очекивањима од образовања; разлозима због којих учествују односно не учествују у образовању/обукама.

Садржај статистичког истраживања

Истраживањем „Анкета о образовању одраслих“ (АЕС) прикупљају се подаци о:

Подаци о домаћинству у коме испитаник живи

Подаци о лицу (испитанику):

Демографске карактеристике

Успешно завршено образовање

Започето а незавршено образовање

Основни подаци о радном статусу

Карактеристике главног посла

Образовање и земља порекла родитеља

Обавештеност о могућностима учења

Тешкоће/препреке у учествовању у образовању/обукама

Учешће у образовању/обукама:

- формалном образовању

- неформалном образовању

Информално учење

Познавање језика

Приходи домаћинства

Извештајне јединице и статистичке јединице (обухват)

Истраживање је усмерено на лица старости 25–64 године која живе у приватним домаћинствима и дизајнирано је тако да се прибаве информације о учешћу ових лица у образовању и обукама (целоживотно учење). Истраживање се спроводи на узорку изабраних домаћинстава.

Јединица посматрања у истраживању је домаћинство случајно изабрано у узорак.

Јединице анкетања су:

- особе старости 25–64 године које живе у изабраним приватним домаћинствима.

Метод, време и извори за прикупљање података

Подаци се прикупљају у периоду новембар - децембар 2016. године, путем телефонске анкете (CATI метод). Период посматрања за учешће одраслих у образовању и обукама је 12 месеци који су претходили анкетању. Учешће у анкети је добровољно.

Анкета о образовању одраслих је истраживање које се спроводи на узорку. Оквир за избор узорка је Попис становништва 2011. Основни скуп чине сва домаћинства и лица која на територији Републике Србије бораве једну годину и дуже. Искључене су особе које живе у колективним домаћинствима и особље дипломатских и конзуларних представништава. Тип узорка је троетапни стратификовани узорак. Јединице прве етапе су пописни кругови, јединице друге етапе су домаћинства, а јединице треће етапе су појединци. Пописни кругови као примарне јединице стратификовани су према типу насеља – град и остало, и према територији коју обухватају управни окрузи. Пописни кругови са 19 и мање домаћинстава искључени су из оквира. Планиран је узорак од 7200 домаћинстава.

Обавеза заштите индивидуалних података

Обавеза заштите индивидуалних података темељи се на члану 3 одредбе за заштиту давалаца података, члановима 44, 45, 46, 47, 48 и 49 одредбе о поверљивости Закона о званичној статистици („Службени гласник РС“, број 104/2009).

Списак и дефиниције основних обележја – индикатора

Испитаник

Испитаник је особа старости 25–64 године која живи у изабраном домаћинству и која је случајно изабрана у узорак. То је особа која је замољена да одговори на питања из упитника.

Домаћинство

Домаћинством се сматра свака породична или друга заједница лица која заједно станују и заједнички троше своје приходе за подмиривање основних животних потреба (исхрана, становање и др.), без обзира на то да ли се у време анкетања сви чланови стално налазе у месту у коме је домаћинство настањено или ван тог места.

Домаћинством се сматра и свако лице које живи само (тзв. самачко домаћинство) и које не припада неком другом домаћинству.

Образовање (и обуке)

Образовање/обука је активност која је усмерена на препознавање, усвајање, пружање и/или креирање знања и способности, развој личних и професионалних компетенција и вредности. Уобичајено, образовање или обуке реализују се преко различитих образовних програма.

Образовни програм

Образовни програм је облик организовања у коме се учење организује као поступак у коме се користе различите методе учења/наставе различитих предмета. Образовни програми су дефинисани на основу њиховог садржаја, као низ активности које су организоване у циљу постизања унапред одређених циљева или одређеног скупа образовних циљева.

Област/подручје образовања

Област/подручје образовања се по правилу утврђује посредно, преко образовних или студијских програма које лице похађа. „Област/подручје образовања“ је предметно специфична карактеристика образовања. „Области/подручја“ су, на пример, инжењерство, производња и грађевинарство, здравство, социјална заштита итд.

Приликом дефинисања области/подручја образовања коришћена је Међународна стандардна класификација ISCED-F2013.

Највиша завршена школа (образовно постигнуће)

Под највишом завршеном школом/образовним постигнућем подразумева се највиши ниво образовања који је лице стекло у званично признатом образовном систему. Завршавање одређеног нивоа образовања подразумева стицање дипломе, сведочанства.

Приликом класификације највише завршене школе коришћена је Међународна стандардна класификација образовања (ISCED2011).

Формално образовање (ФО)

Под формалним образовањем подразумева се структурисан и институционализован систем који прописује држава (у случају Републике Србије Министарство просвете, науке и технолошког развоја). Формално образовање подразумева: утврђен циљ и ниво образовања; утврђен план и програм; утврђена правила за приступ вишем нивоу образовања; одржава се у образовним институцијама које су у оквиру формалног система образовања (школе, високе школе и факултети, академије); завршавањем школа и факултета који су у систему формалног образовања добијају се сведочанства и дипломе које су признате од стране надлежног министарства.

Неформално образовање (НФО)

Неформално образовање/обука подразумева институционализовано учење које се одвија кроз структурисане програме, али није у систему формалног образовања. То су организовани процеси учења који су намењени оспособљавању за рад и друге активности, као и за лични развој. Неформално образовање се реализује као: курсеви, радионице и семинари, инструктаже / обуке на послу, приватни часови. Најчешће, организатори неформалног образовања су: раднички/народни универзитети, послодавци, комерцијалне институције, непрофитне организације итд. Овај вид образовања може и не мора обезбедити стицање одговарајућих потврда, сведочанстава, диплома и сл.

Информално учење

Информално учење је учење које је планирано, али није организовано и структурисано (није институционализовано). Информално учење обухвата учење у породици, на радном месту или у свакодневном животу, на начин самоучења, породичног или друштвеног учења. Одвија се кроз: учење уз помоћ члана породице, пријатеља, колеге; коришћење разних штампаних материјала (књиге, стручни часописи); коришћење компјутера, материјала са интернета; коришћење разних телевизијских, радио, видео или аудио материјала. Овај вид образовања и обуке омогућава развој личности, креативности, талената, иницијативе и осећаја друштвене одговорности и акумулирање знања, вештина и способности потребних за живот.

Ниво репрезентативности података

Подаци су репрезентативни за територију Републике Србије. Републички завод за статистику од 1999. године не располаже подацима за АП Косово и Метохија, тако да они нису садржани у обухвату података за Републику Србију (укупно).

Усаглашеност са међународним препорукама, стандардима и праксом

Анкета о образовању одраслих (*The Adult Education Survey*) део је европског статистичког система о целоживотном учењу и спроводи се у петогодишњој периодици у свим земљама чланицама ЕУ, земљама чланицама ЕФТА и земљама кандидатима за чланство у ЕУ. Анкета о образовању одраслих се спроводи од 2007. године а у Републици Србији први пут је спроведена 2011. године, у оквиру пројекта IPA2009 *Multi-beneficiary Statistical Cooperation Programme*. Подаци добијени у овом истраживању упоредиви су са истраживањима европских земаља јер је истраживање спроведено у складу са препорукама Евростата и програмима хармонизованих европских статистика. За спровођење истраживања се користи стандардни упитник препоручен од стране Евростата. Упитник је доступан на веб сајту Републичког завода за статистику: www.stat.gov.rs.

ОРГАНИЗАЦИЈА ИСТРАЖИВАЊА

Органи за спровођење истраживања (одговорни произвођач званичне статистике)

Републички завод за статистику: Одсек за статистику просвете, науке и културе. Телефонско анкетирање обавља се из Центра за обављање телефонских анкета Републичког завода за статистику.

Обавезност давања података

Обавеза давања података темељи се на члану 26, а казнене одредбе за одбијање давања података или давање непотпуних и нетачних података на члану 52 Закона о званичној статистици („Службени гласник РС“, број 104/2009).

Роковник основних фаза спровођења истраживања

- Рок за припрему методолошких инструмената неопходних за спровођење истраживања је 15. октобар.
- Рок за израду апликације за анкетирање и њено тестирање је 25. октобар.
- Период анкетирања је од 2. новембра до 10. децембра 2016. године.
- Контрола података и припремање базе података за слање Евростату до краја маја 2017. године.
- Рок за слање базе података Евростату на валидацију је јун 2017. године.

ИНСТРУМЕНТИ ИСТРАЖИВАЊА

- Стандардни упитник прописан од Евростата.
- Методолошко и организационо упутство за спровођење анкете.
- Апликација за телефонско анкетирање (унос података).
- Адресар домаћинства изабраних у узорак

Списак номенклатура и класификација које се користе у истраживању

- Међународна класификација образовања ISCED 2011
- Међународна класификација области/подручја образовања ISCED-F2013
- Шифарник држава и региона
- Класификација делатности (NACE Rev. 2)
- Класификација занимања (ISCO 08)
- Шифарник језика.

Списак публикација у којима се објављују методологија и резултати истраживања (у штампаном облику и/или у оквиру интернет презентације)

Подаци из Анкете намењени су широком кругу корисника у земљи, а биће доступни на сајту Завода www.stat.gov.rs и на сајту Евростата: Eurostat's website.

Контакт особе – Надежда Богдановић и Душан Радовановић, локал 285